LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

ASIA: U 84/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja direktiivin asetukseksi mediapalvelujen yhteisestä kehyksestä sisämarkkinoilla (eurooppalainen medianvapaussäädös) ja direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta

Sanoma Media Finland Oy (”Sanoma”) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle valtioneuvoston U-kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja direktiivin asetukseksi mediapalvelujen yhteisestä kehyksestä sisämarkkinoilla (eurooppalainen medianvapaussäädös) ja direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta (”U-kirje”).

Esitämme näkemyksenämme seuraavaa:

Suomi ei hyödy uudesta mediavalvontaviranomaisesta

Säädösehdotuksen tavoite edistää median vapautta EU-alueella on ymmärrettävä, mutta Suomessa ei ole tarvetta eurooppalaiselle medianvapaussäännökselle.

Lehdistön tulisi jäädä EU:n uuden mediapalvelulautakunnan ja sen yhteydessä toimivan kansallisen viranomaisen toimivallan ulkopuolelle. Suomalaisen lehdistön kannalta eurooppalainen medianvapaussäädös tarkoittaisi ennenkokematonta siirtymää kohti viranomaisvalvontaa.

Sen sijaan Mediapalveluiden tarjoajien, kuten lehdistön, sisältöjen aseman parantaminen erittäin suurilla verkkoalustoilla olisi hyvin tärkeää.

Säädösehdotuksen tavoite edistää mediamarkkinoiden toimivuutta EU-alueella on keinotekoinen. Suomi on sananvapauden kärkimaita, kuten ”Toimittajat yli rajojen” vuosittaista tutkimuksista ilmenee. Sanavapaudella on vahva ankkuri perustuslaissamme, ja vastuulliset uutismediat ovat erittäin kattavasti sitoutuneita Julkisen sanan neuvoston (”JSN”) toimintaan ja Journalistien ohjeisiin. JSN:n itsesäätely otetaan vakavasti ja JSN:n toiminta on huolellista ja vastuullista. Ehdotetulla uudella viranomaisella ei arvioida olevan sananvapauden toteutumista ja journalistien työn laadun edistäviä vaikutuksia.

Uusi viranomainen saattaisi jopa kaventaa sanavapauden toteutumista nykyisestään. Säädösehdotuksen mediapalveluiden tarjoajille, kuten lehdistölle, mukanaan tuomat uudet velvollisuudet ja niiden aiheuttama hallinnollinen taakka kustannuksineen olisivat omiaan heikentämään osaltaan kotimaisen lehdistön toimintaedellytyksiä. Lisäkulut olisivat omiaan vaikuttamaan lehdistön mahdollisuuksiin tarjota laajasti ja

monipuolisesti ammattimaista toimituksellista uutis-, ajankohtais- ja muuta tietoa lukijoille.

Konsolidaatio turvaa monimuotoisen tiedonvälityksen säilymisten Suomessa

Konsolidaatio tukee Suomessa median moniarvoisuuden säilyttämistä ja lehtien olemassaoloa.

Suomi on Euroopan mittakaavassa pienimpiä kieli – ja kulttuurialueita, ja sen väestö asuu laajasta hajautuneena pinta-alaltaan suurella alueella. Tämä on synnyttänyt tarpeen alueelliselle ja paikalliselle lehdistölle. Suomessa julkistaan edelleen noin 170 sanomalehteä. Näillä alueellisilla ja paikallisilla julkaisuilla on korvaamaton tehtävä paikallisen demokratian ja tiedonvälityksen turvaajana. Nämä julkaisut voivat kuitenkin toimia itsenäisesti vain, jos ne ovat myös tulorahoituksensa osalta itsenäisiä.

Nopeasti etenevä digitalisaatio muuttaa liiketoimintamalleja ja aiheuttaa mittaavia investointipaineita julkaisuille. Näiden julkaisujen toimintaa turvaa se, että ne voivat liittyä yhteen muiden, myös suurempien kustantajien kanssa, ja siten jakaa digitalisaation kustannuksia.

Konsolidaatio siis turvaa monimuotoisen tiedonvälityksen säilymisen – se ei vaaranna sitä.

Yleinen kilpailuoikeus onkin riittävä väline valvomaan mediamarkkinoiden keskittymistä, muuta sääntelyä ei tarvita.

Säädösehdotuksen jatkovalmistelu

On tärkeää, että säädösehdotuksen jatkovalmistelussa Suomi pyrkii vaikuttamaan niin, että Suomen maailman mittakaavalla vapaan lehdistön ja muiden tiedotusvälineiden toimintaa ei hankaloiteta liiallisella sääntelyllä. Suomen kannalta parempi vaihtoehto olisikin ollut komission suositukseen perustuva lakitasoista asetusta kevyempi sääntely.

Muut lausunnonantajat

Sanoma yhtyy osaltaan siihen, mitä Medialiitto on esittänyt yksityiskohtaisemmassa lausunnossaan.

Helsingissä 18. marraskuuta 2022

Kunnioittavasti

Sanoma Media Finland Oy

Marcus Wiklund
Johtaja, yhteiskuntasuhteet